

Gjerstad kommune

2015

Plan for oppvekst og utdanning

Tidlig innsats

Samarbeid

Folkehelse

Versjon 29.04.2015

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
1.1	Hvorfor plan for oppvekst og utdanning?.....	3
2	Grunnleggende elementer i planarbeidet	4
2.1	Forebygging vs. tidlig innsats.....	4
2.2	Samarbeid på tvers av fag og enheter.....	4
3	Oppvekst og utdanning	5
4	Veivalg og overordnet strategi	8
5	Handlingsdel oppvekst og utdanning	10
5.1	En god oppvekst	10
5.1.1	Sosial arv	10
5.1.2	Aktiv fritid	11
5.2	Godt læringsmiljø og økt læringsutbytte	12
5.2.1	Førskolealder og grunnskole	12
5.3	Samarbeid og utvikling.....	14
5.3.1	Organisasjonsmessig samarbeid innad i Gjerstad kommune.....	14
5.3.2	Samarbeid hjem – barnehage/skole.....	14
5.3.3	Samarbeid barnehage, skole og lokalsamfunn.....	16
5.3.4	Samarbeid barnehage/skole og lokalt næringsliv og lokale arbeidsplasser	16
5.3.5	Kompetanse og rekruttering	17
Vedlegg 1;	 Lover, forskrifter, sentrale føringer mv.	18
Vedlegg 2;	 Dagens barnehage og skoler	19
♦	Organisering av barnehage og skoler i Gjerstad	19
♦	Ressursbruk barnehage og skole i Gjerstad	19
Vedlegg 3;	 Oversiktsdokument for Gjerstad kommune	20

Godkjenning		
Utarbeidet av: <i>Prosjektkoordinator</i>	Tonje Berger Ausland _____ <i>Navn</i>	Dato: 29.04.15
Godkjent av: <i>Prosjekteier</i>	Torill Neset _____ <i>Navn</i>	Dato: 11.06.15
Vedtatt av: <i>Kommunestyret</i>	Kjell Trygve Grunnsvoll (ordfører) _____ <i>Navn</i>	Dato:

Plan for oppvekst og utdanning

1 Innledning

I arbeidet med plan for oppvekst og utdanning har det vært et parallelt løp med plan for helse- og omsorg. Begge prosjektgruppene har hatt et tett samarbeid og dialog underveis i arbeidet. Det har også vært fokus på at alle enheter skal være involvert i å utarbeide planene, samtidig som en har hatt fokus på å trekke lag og foreninger med i planarbeidet.

Toveis-kommunikasjon og informasjonsflyt er viktig for å få til samhandling og videre utvikling, både internt i kommunen og mellom kommunen og eksterne aktører. Medvirkning er lovpålagt, jf. PBL, og da er kommunikasjon et nødvendig middel i dette arbeidet.

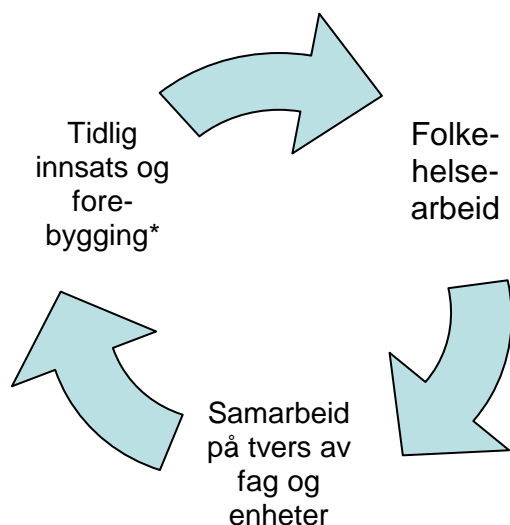
Alle mennesker har forventninger i en eller annen grad. For å få til samhandling må en i tidlig fase, få fram partenes forventninger og samtidig synliggjøre hva som er mulig å innfri. Er forventningene urealistiske, må en sammen justere forventningene, slik at begge parter har et realistisk bilde av hva som skal komme ut av samarbeidet.

1.1 Hvorfor plan for oppvekst og utdanning?

Gjerstad kommune skal i henhold til vedtatt kommuneplan og planstrategi utarbeide plan for oppvekst og utdanning. Begrunnelsen er behov for et felles styringsdokument som sikrer barn og unge en oppvekst- og læringsarena i barnehage og skole der de gjennom lek og kunnskap gis mulighet til å vokse og utvikle seg til gode, sunne og harmoniske samfunnsmennesker.

Kommunen ønsker å sette opp noen konkrete mål og tiltak for å møte levekårsutfordringene i Gjerstad, og regionen for øvrig. I plan for oppvekst og utdanning vil det settes fokus på viktige elementer for å utjevne forskjeller, uansett forutsetninger og bakgrunn (kulturell, religiøs etc.), og tidlig innsats med tanke på å forebygge og bryte uønsket sosial arv. Se innledning til kapittel 4.

2 Grunnleggende elementer i planarbeidet

Figur 1. Tidlig innsats og forebygging*, folkehelsearbeid og samarbeid på tvers av fag og enheter er grunnpilarene i både plan for helse og omsorg og plan for oppvekst og utdanning. Strategier, mål og tiltak skal bygges opp med dette som bakteppe.

*forebygging benyttes her både som sykdomsforebygging, forebygging av problemadferd, negativ utvikling, lærevansker osv. og utviklings- og helsefremmende arbeid.

Det å **bryte negativ sosial arv** er også et gjennomgående tema som må inn som et overordnet fokus i planen. Se innledning til kapittel 4.

2.1 Forebygging vs. tidlig innsats

Begrepet “tidlig innsats” benyttes ofte i sammenheng, eller om hverandre, med begrepet forebygging. I denne planen ønsker vi å skille og “definere” de to begrepene. Slik kommunen ser det i denne planen, så er “tidlig innsats” en del av det totale forebyggingsarbeidet.

Vi tenker at **forebygging foregår hele livet i alle aldre**, på mange ulike områder og gjennom utallige, ulike tiltak. Forebyggingen bør være kunnskaps- og forskningsbasert og helhetlig og sektorovergripende, ikke fragmentert og sektorinternt.

“Tidlig innsats” vil vi i dette planarbeidet bruke bevisst i forhold til barn og ungdom i alderen 0-18 år. Bakgrunnen for dette er å kunne tydeliggjøre en satsing opp mot en aldersgruppe som kan stimuleres og påvirkes til å ta positive valg som senere vil føre til et godt selvbilde og gode levevaner. Kommunelegen påpeker at i samfunnsøkonomisk sammenheng, så er det denne aldersgruppen, og helst så tidlig som mulig i denne aldersgruppen, en bør sette inn støtet og bruke ressursene. Det er denne aldersgruppen som i størst grad er mulig å justere kurs på/få til en positiv endring hos, slik at en på sikt vil få synlige og positive samfunnsendringer. Jo eldre man blir, jo vanskeligere blir det å endre en uvane, eller et uheldig utviklingsmønster.

2.2 Samarbeid på tvers av fag og enheter

Det fagfeltet en tar for seg i denne planen er tverrfaglig, sektorovergripende og svært kompleks. For å kunne gjøre en god jobb innenfor de tjenestene kommunen skal yte

lokalbefolkningen og lokalsamfunnet innen dette fagfeltet, så er en avhengig av godt samarbeid i alle ledd. Samarbeid gjennom konstruktive arbeidsprosesser, jevnlig dialog og god informasjonsflyt er viktig for at alle instanser og fag skal dra i samme retning og at det blir en rød tråd i det arbeidet som gjøres.

3 Oppvekst og utdanning

Oppvekst:

Oppvekst er tida fra et menneske blir født til det er regna som ungdom, eller voksen. En trygg og god oppvekst er fundamentet for barn og unge. En families levekår og helsetilstand er viktig med tanke på et barns trivsel og trygghet. I videre forstand er den totale helsetilstanden i et lokalsamfunn viktig for et barns oppvekstsvilkår.

Utdanning:

Utdanning handler i bunn og grunn om opplæring. Det er snakk om opplæring på et faglig, sosialt, emosjonelt og funksjonelt plan. Barn starter sin utdanning allerede i samspill med sine foresatte når de blir født, senere forsetter denne dannelsesreisen i samspill med venner, bekjente og annen familie.

Utdanningsløpet struktureres og formaliseres når barnet kommer i kontakt med barnehage og senere barne- ungdoms- og videregående skole (vgs.). Hvorvidt et barn klarer å tilegne seg kunnskap gjennom utdanningsløpet avhenger av mange faktorer, bl.a. oppvekstsvilkår (leveskår, helsetilstanden i familien, miljøet en vokser opp i, støtte i nære relasjoner, foreldrenes utdanningsnivå og inntekt osv.), førskolelærernes og lærernes formidlingsevne og graden av tilpasset opplæring (tpo) som ytes mm. Alle barn er forskjellige, og takler ting forskjellig, men disse tingene har uansett noe å si for et barns læresituasjon.

Hva skal du bli? Vgs. skole er inngangsporten til både yrkeslivet og videre studier.

Folkehelse:

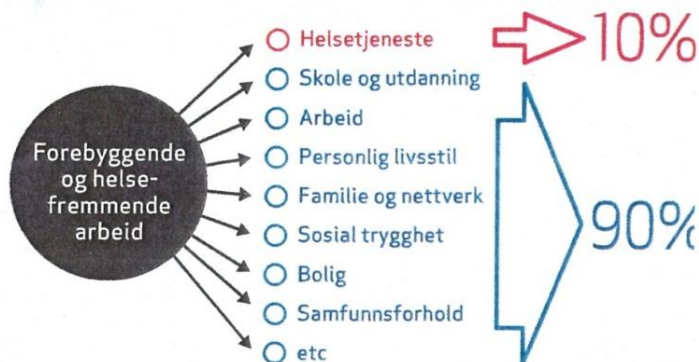
Befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning (Folkehelseloven 2012)

Folkehelsearbeid:

Samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, samt arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen (Folkehelseloven 2012). Sagt litt forenklet: Folkehelsearbeid innebærer å svekke det som medfører helserisiko, og styrke det som bidrar til bedre helse (St.meld. nr. 16 (2002 – 2003); Resept for et sunnere Norge).

I folkehelsearbeidet retter strategiene seg mot hele befolkningen. I tillegg til helsesektorens innsatser, ligger påvirkningsfaktorer i alle samfunnssektorer (St.meld.

47 (2008-2009); Samhandlingsreformen). Det er dette Wildavsky beskriver enda sterkere i sin 90-10%-regel:

Figur 2. Synliggjøring 90-10 %-regelen som blir beskrevet i NOU 1998:18, Det er bruk for alle

Fordi påvirkningsfaktorer på helse befinner seg i alle deler av samfunnet må folkehelsearbeid og helsefremmende holdninger forankres på alle nivå, ikke bare i helsesektoren. Dette er en indikator på at folkehelse skiller seg fra annet helsearbeid og blir bekreftet av 90-10 % - regelen: Bare 10 % av folks helseproblemer kan helsetjenesten selv gjøre noe med. De resterende 90 % må løses utenfor helsetjenesten. Folkehelse er med andre ord noe som angår alle. Dette viser at det som skjer i skole, barnehage, teknisk enhet, plansektoren og i utviklingsarbeid generelt har betydning for folkehelsen.

M.a.o. står folkehelseperspektivet sterkt i denne planen for oppvekst og utdanning. Barn og unges hverdag påvirkes av det som skjer i hjemmet, i bhg, på skolen og i fritiden/fritidsaktiviteter. Når barna er små er hjemmet det viktigste, og hjemmeforholdene vil være viktig i hele oppveksten, men jo eldre barnet blir, jo mer betydning får venner, bhg/skole og hele lokalsamfunnet for barnets oppvekst. Derfor er dette en plan for alle kommunens enheter og for samarbeidet mellom kommunen og frivillige lag og foreninger.

4 Veivalg og overordnet strategi

En gjennomgående rød tråd i alle delmål og tiltak er å ivareta tidlig innsats, forebygging, folkehelsearbeid og samarbeid på tvers av fag og enheter. Samtidig som en målrettet jobber med å bryte negativ sosial arv.

I tillegg skal følgende prege utviklingen for oppvekst og utdanning i Gjerstad;

- ⇒ en aktiv brukerrolle og medvirkning
- ⇒ nettverksbygging og frivillighet
- ⇒ kunnskapsbasert praksis og kvalitet
- ⇒ innovasjon

Viktige tema i plan for oppvekst og utdanning er barnehage- og skoleutvikling, fritidsaktiviteter, kultur, identitet, fattigdomsbekjempelse, utdanningsløp fra 1.kl. til vgs og samarbeid skole-hjem, foreldrene imellom og skole-næringsliv.

Barn og ungdoms medvirkning; Det å tilrettelegge for et godt oppvekstmiljø forutsetter kunnskap om hva barn og unge selv ønsker og har behov for. Denne kunnskapen fås best gjennom brukerinnflytelse, for eksempel ved at de det gjelder blir spurt og lyttet til. I følge FNs konvensjon om barnets rettigheter artikkel 12 har barn rett til å si sin mening og bli hørt. Barnets synspunkter skal tillegges behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet. Denne retten reflekteres i flere lover som omhandler barn, som for eksempel barneloven, barnehageloven, opplæringsloven og barnevernloven. Jf. *Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge*

Foreldreinvolvering og samarbeid hjem-skole og mellom foreldre kan kompensere for lav utdanning og forbedre elevenes resultater fra bunnsjikt til toppsjikt på tross av sosiale forskjeller, mener forskere som har sett på disse tingene over tid. (studie presentert gj. "De utrolige årene", gjort av flere forskere på tvers av UiT, NTNU, RBUP og Universitetssykehuset, studie av T.Nordahl, og rapport/studie utført av norut)

Lokal mobilisering og frivillig innsats; En forutsetning for et godt oppvekstmiljø er et tett samspill mellom kommunen og de positive kreftene i lokalsamfunnet, som frivillige organisasjoner, barn og ungdom selv, foreldre, interessegrupper, frivilligsentralen og ildsjeler. Engasjement og trygge møteplasser der barn og unge kan delta skaper og opprettholder aktive lokalsamfunn. Kommunen bør legge til rette for inkluderende møteplasser uten barrierer for deltakelse. For kommunen blir det viktig å samarbeide med og utløse de ressursene som ligger i frivillig sektor og i familien. Folkehelseloven pålegger kommunene å legge til rette for samarbeid med frivillige organisasjoner. Jf. *Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge*.

Kunnskapsbasert praksis er å styrke beslutningsgrunnlaget og bevisstgjøre hvor kunnskap kommer fra. Styring, ledelse og pedagogisk praksis bør i størst mulig grad være basert på oppdatert kunnskap om forhold som har betydning for læring, utvikling og undervisning, inkludert kunnskap om hvilke tiltak som har effekt, og hvilke som ikke har det. Dette er spesielt viktig for å realisere målsettingen om sosial utjevning gjennom utdanningssystemet. Det er barn, unge og voksne med lite læringsstøttende omgivelser som taper mest dersom praksis og utdanningspolitikk ikke er tilstrekkelig kunnskapsbasert, fordi disse gruppene i større grad enn andre er

avhengige av ressursene og kvaliteten i det offentlige utdanningssystemet. Jf. St.meld. nr. 16 (2006-2007) "...og ingen sto igjen. Tidlig innsats for livslang læring".

Opplevd kvalitet på tjenester for barn og unge;

$$= \frac{\text{MÅTEN TJENESTEN OVERLEVERES PÅ}}{\text{BRUKERENS FORVENTNINGER TIL TJENESTEN}}$$

Derfor;

- Forbedre og sikre kvaliteten på måten tjenestene overleveres på
- Skape realistiske forventninger til tjenestene

Kvalitet i møte med barn og foresatte skjer i den daglige praksis i bhg, skole og skolehelsetjeneste, barnevern etc., og kommunen generelt;

- på det enkelte tjenestested
- i møte mellom tjenesteyter og bruker, dvs. måten tjenesten overleveres på; "overleveringsøyeblikket" / "sannhetens øyeblikk"

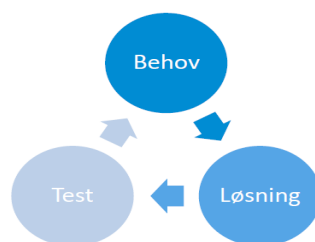
Brukerne blir sett, hørt, møtt med respekt og tatt på alvor!

Innovasjon er;

- ⇒ et verktøy for nyskapning
- ⇒ prosessen med å utvikle nye ideer og realisere disse slik at de gir merverdi for samfunnet
- ⇒ å utvide handlingsrommet og legge til rette for nye løsninger på problemer som brukere og ansatte møter i hverdagen
- ⇒ en metode som kan brukes når videreutvikling av dagens løsninger og strukturer ikke svarer på de nye utfordringene en står overfor, og kan brukes for å løse små problemer og for å håndtere store samfunnsfloker (KS)

Nyttig verktøy i arbeidet med innovasjon er BLT metoden (Behov – løsning - test). KS har utviklet dette og andre verktøy som kommunene kan benytte i arbeidet med innovasjon og utviklingsarbeid.

INNOVASJONSHJULET – i mange runder

Gjør feilene tidlig – og dermed suksess senere

Figur 4. Det handler om å teste ut behovsprøvde løsninger før en er helt sikker på om de virker slik en har tenkt. I arbeidet framover må kommunen i større grad tørre å prøve og feile, for så å prøve igjen, for å holde tritt med samfunnsutviklingen og behovet for nye løsninger for å håndtere nye, flere og større utfordringer.

Dette skal ikke gå på bekostning av tjenestenes kvalitet og mottakernes trygghet.

5 Handlingsdel oppvekst og utdanning

En rekke forhold knyttet til levekår, befolknings sammensetning og utvikling gir Gjerstad noen utfordringer, som det er viktig at vi setter fokus på. For å komme fram til riktige strategier, mål og tiltak for å snu negative trender, så må utfordringsbildet være tydeliggjort og kjent for alle de som skal jobbe med å få pila til å peke oppover.

Utfordringsbildet er komplekst, og det er flere ting som går i hverandre og som har innvirkning på hverandre. Det er derfor vanskelig å skulle trekke ut enkelte utfordringer av sammenhengen for å jobbe spesifikt med dem, men det er likevel det en har valgt å gjøre i denne planen. Det er bedre å ta tak i noe og gå i dybden på det, enn å ta litt tak i alt og bare røre i overflaten. Forhåpentligvis vil dette også gi ringvirkninger for andre utfordringsområder, siden "alt henger sammen med alt". Se utfyllende oversiktsdokument med synliggjøring av utfordringer, konsekvenser og muligheter vedlagt.

Plan for oppvekst og utdanning i Gjerstad skal legge til rette for et godt grunnlag for livslang læring i barnehage og grunnskole, gjennom trygge og gode oppvekstforhold. Målet er at alle skal ha mulighet til å tilegne seg ny kunnskap og utvikle evnene sine gjennom hele livet. Livslang læring bidrar til å øke den enkeltes livskvalitet, og gir større verdiskaping og fleksibilitet i arbeidslivet.

Det ligger noen overordnede mål for oppvekst, utdanning, kvalitet og tjenesteutvikling i kommuneplanen som er overbyggende for valgte mål og tiltak i denne planen.

I handlingsdelen er det satt opp forslag til konkrete mål for de ulike tjenesteområdene. Under punktet; "slik vil Gjerstad kommune lykkes," er det en rekke forslag til strategier og tiltak som kan brukes som "knagger", og som kan følges opp med konkrete delmål og tiltak i de enkelte enheters fagplaner/planer for det enkelte tjenesteområdet og i arbeidet med årsplaner og budsjett fremover. Listen er ikke uttømmende.

I dette arbeidet blir det avgjørende å få til konstruktive samarbeidsformer på tvers av enheter og sektorer.

5.1 En god oppvekst

5.1.1 Sosial arv

Mål:

- ❖ Kommunen skal bistå og hjelpe utsatte barn, unge og familier med å bryte negativ sosial arv og videreføre positiv sosial arv
- ❖ Tilrettelegge for at alle elever skal klare å fullføre og bestå videregående skole (vgs) og/eller ta fagbrev
- ❖ Redusere barnefattigdom og hindre at barn og unge blir stigmatisert og utestengt på grunn av fattigdom

Slik vil Gjerstad kommune lykkes;

<ul style="list-style-type: none"> • Opprette samarbeidsforum på tvers av enheter, med faste møter/treffpunkter, som koordineres av familiehuset i samarbeid med arbeidsgruppen for folkehelse – alle enheter skal involveres • Forebyggende, kunnskapsbaserte, program med fokus på tidlig innsats – kontinuitet og sammenheng fra helsestasjon via barnehage og gjennom grunnskolen <ul style="list-style-type: none"> →helsestasjonen, nav og barnehagen fokuserer på tidlig og tett samspill mellom barn, foreldre og de som jobber i tjenestene → holdningsarbeid for og med foreldre og barn/ungdom (“Zippy’s venner”, “Kjærlighet og grenser” og MOT er eksempler på slike forebyggende program i dag) →systematisere og styrke skole-hjem-samarbeid • Legge til rette for enesamtaler/gruppesamtaler med skolehelsetjenesten på den enkelte skole 	<ul style="list-style-type: none"> • Sett i gang kunnskapsbaserte ekstratiltak ved behov (eksempelvis “Ung mor – trygg mamma” og “jente- og guttegrupper”) • Kunnskapsbasert rådgivertjeneste i u-skolen • Kartlegge barnefamilier som mottar sosialhjelp, og gjennomgå rutiner for oppfølgingsarbeid og nødvendige tiltak – innarbeide mål og tiltak i årsplaner og handlingsprogram • Delta på program som er med på å gi fattige barn og unge mulighet til opplevelser andre barn får • Samarbeide med interesseorganisasjoner (eksempelvis “Kiwanis-modellen”), frivilligsentralen og lokale lag og foreninger om tilrettelegging mm. • Økt oppmerksomhet og innsats rundt bo- og boligsosiale utfordringer som fattige barnefamilier har. Komme med innspill i arbeidet med revidert Boligsosial handlingsplan
--	---

5.1.2 Aktiv fritid

Mål:

- ❖ Legge til rette for en aktiv og trygg fritid, der alle barn i skolealder i Gjerstad, deltar på minst én fritidsaktivitet i uka

- ❖ Tilrettelegge gode og trygge møteplasser som innbyr til fellesskap, lek og positivt sosialt samvær

Slik vil Gjerstad kommune lykkes;

<ul style="list-style-type: none"> • Gjerstad kommune inviterer frivilligsentralen og frivillige lag og foreninger til et årlig felles dialog- og strategimøte • Kartlegge barn og unges bruk av fritidsaktiviteter i kommunen og hvilke tilbud som finnes • Etablere et forum som kan bistå barn og unge inn i fritidsaktiviteter – samarbeide med frivilligsentralen og frivillige lag og foreninger • Årlig ajourføring av "fritidskalender" for barn og unge, som distribueres i barnehagen og på alle skoler i kommunen hvert år, i tillegg til å gjøre den tilgjengelig på kommunens hjemmeside og i sosiale medier 	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for trygge lekeområder og generasjonsoverskridende møteplasser i nærmiljøet • Planlegge og tilrettelegge trygge skoleveier slik at barna kan gå eller sykle til skole og aktiviteter • Vurdere mulighet for busstopp litt unna skolen, slik at også de som må ta buss må gå et lite stykke for å komme til og fra skolen • Dialog og samarbeid med Kulturskolen om plassering, skysbehov og foreldrebetaling
---	---

5.2 Godt læringsmiljø og økt læringsutbytte

5.2.1 Førskolealder og grunnskole

Mål:

- ❖ Gjennom utviklingsarbeid i barnehage og skole skal barn og ungdom utvikle sosial kompetanse, gode kommunikasjonsferdigheter og en allsidig begrepsforståelse
- ❖ Gjerstad kommune skal ha et oppvekst- og utdanningstilbud som er tilpasset barn og unge der det satses på systematisk kvalitetsforbedring, trygge voksne, god klasseromsledelse, bedre tilpasset opplæring (best mulig faglig utvikling for alle barn), vurdering for læring og færre uønskede hendelser
- ❖ Brukerne skal få gode barnehage- og skoletjenester som er forankret i kunnskapsbasert praksis

- ❖ Gjerstad kommune skal arbeide med barnehage- og skoleutviklingsprosjekt som statlige myndigheter legger til rette for
- ❖ Det skal være nulltoleranse for mobbing i barnehagen og på skolene i Gjerstad. Barna/Elevne skal oppleve trygghet og trivsel

Slik vil Gjerstad kommune lykkes:

<ul style="list-style-type: none"> • LØFT (løsningsfokusert tilnærming) brukes som metode i det daglige arbeid i barnehage og grunnskole • Barnehagen og skolene jobber kontinuerlig med sosial kompetanse, gjennom lek, forbyggende og kunnskapsbaserte program og begrepslæring • Nødvendig kursing av personalet i kunnskapsbaserte, felles, forebyggingsprogrammer som lærer barna å mestre dagliglivets utfordringer (eksempelvis Zippy's venner som gjennomføres i dag) – samarbeid med familiehuset • Fokus på trygge rammer rundt lek og andre aktiviteter, samt under innlæring av nytt stoff og i undervisning generelt <ul style="list-style-type: none"> - Gi rom for å "prøve å feile" - Nulltoleranse for negative kommentarer - Øve på sosiale ferdigheter for å bygge opp hver elevs, og klassens samlede, sosiale kompetanse (rollelek/-spill, rekke opp hånda, vente på tur, snakke fint til hverandre osv.) • Kontaktlærer/Pedleder tar jevnlig og systematisk opp temaet om trivsel og mobbing med det enkelte barn og foreldrene. Det skjer i utviklingssamtaler og i foreldremøter, samt i oppfølgende foreldremøter, eller akutt-foreldremøter, ved behov • Aktivt arbeid med å utvikle voksenrollen og god klasseledelse gjennom å ha kritisk syn på egen rolle og fokus på vårt syn på barn og deres utvikling og læring <ul style="list-style-type: none"> - Skape gode relasjoner mellom lærer/voksenperson og elev/barn - Veilede og styre elevens/barnets læring 	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for et variert leke- og aktivitetstilbud gjennom å utvikle det fysiske miljøet i barnehage og skole • Fellesopplevelser for hele barnehagen/skolen og trinn/grupper skal gjennomføres (fellesturer, klasse-/gruppeturer/-samlinger, fellessamlinger, skuespill osv.) • Legge til rette for daglig fysisk aktivitet i barnehage og grunnskole • Fokus på sunne spise- og søvnvaner for optimal utvikling og læring • Ivareta barns medvirkning gjennom voksne som er til stede, lydhøre og oppmerksomme • Legge til rette for tilpasset opplæring (tpo) <ul style="list-style-type: none"> - Differensierte oppgaver (på skolen og hjemme) - Tilrettelagte oppgaver - Bruk av forskjellige læringsstiler og læringsstrategier - Variasjon i undervisningen • Lesefokus både i barnehage og skole <ul style="list-style-type: none"> - bruk av gjennomgående kunnskapsbasert metodikk i leseopplæringen - leseprosjekter/bokprosjekter • Et godt og velfungerende skolebibliotek med aktuelle bøker prioriteres • Stadig fokus på gode rutiner i overgangsarbeidet mellom bhg og skole, b-skole og u-skole og u-skole og vgs. Legge til rette for tverrfaglige arenaer som bidrar til videreutvikling og stadig forbedring av arbeidet med disse
--	--

<p>og utvikling</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tydelige forventninger til hvert enkelt barn - Fleksibilitet innenfor tydelige rammer <ul style="list-style-type: none"> • Voksne skal gi barna ulike inntrykk og opplevelser som de kan bringe inn i sin lek og sine sosiale relasjoner 	<p>overgangene</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sikre kvalitet i undersøkelser og div. målinger
--	--

5.3 Samarbeid og utvikling

5.3.1 Organisasjonsmessig samarbeid innad i Gjerstad kommune

- ❖ Tettere samarbeid på tvers av alle enheter og sektorer
- ❖ Innovasjon og tjenesteutvikling skal forankres i ledelse og organisasjon

Slik vil Gjerstad kommune lykkes:

<ul style="list-style-type: none"> • Tilrettelegge for hyppigere treffpunkter/arenaer for tverrfaglig/-sektorielt samarbeid – tilrettelegges/koordineres av enhet for plan, næring og kultur (PNK) og/eller andre involverte enheter • Tettere samarbeid i utarbeiding av årsplaner, handlingsprogram og budsjett – dialogmøter på tvers av enheter og sektorer • Tettere samarbeid i utarbeiding av sektorplaner og fagplaner som berører flere enheter/sektorer 	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle Spesialpedagogisk og sosialpedagogisk team til et felles team, som fast samarbeidsinstans mellom barnehage, familiehuset og barnevern, og skole, familiehuset, PPT og barnevern – nødvendig dialog med NAV • Opprette en egen arbeidsgruppe som jobber med folkehelse – tverrfaglig samordning hvor alle enheter involveres
--	--

5.3.2 Samarbeid hjem – barnehage/skole

Mål:

- ❖ Aktiv foreldredeltakelse/-engasjement og aktiv foreldremedvirkning både i barnehage og gjennom hele grunnskolen fra 1.-10.
- ❖ U-skolen i tett samarbeid med foresatte, motiverer ungdommen til å begynne på og fullføre videregående skole (vgs)/ta fagbrev

- ❖ Foreldrene deltar aktivt i elevens skolehverdag/læringsarbeid gjennom vgs.

Slik vil Gjerstad kommune lykkes;

<ul style="list-style-type: none"> • Styrke foreldrerollen gjennom dialog, veiledning og rådgivning • Barnehagen/Skolene må sammen med FAU synliggjøre at terskelen for å ta kontakt med skolen er lav. Samtidig må en fremme at det bør være lav terskel for å ta kontakt den andre veien også • Involvere de foresatte i barnas barnehage-/skolehverdag og læringsarbeid • Kontaktlærer/pedleder, ledelse og foreldrerepresentanter planlegger foreldremøter og temamøter i samarbeid - legge til rette for foreldresamarbeid/-dialog innad i årskullsg.r./klasser • Barnehagen/Skolen samarbeider med barnehagens foreldrearbeidsgr. (FAG)/FAU om gode barnehage-/skoleprosjekter, både av psykososial og faglig art • Samtale og drøftinger om barnehagens/skolens psykososiale miljø og faglige plattform gjennomføres på klassemøter, i spesial-/sosialpedagogisk team, på elevrådsmøter, personalmøter, i FAU, FAG, samarbeidsutvalget (SU) og skolemiljøutvalget (SMU) • Foreldreundersøkelsen gjennomføres for foreldrene i barnehagen og på alle trinn i skolen, i forbindelse med foreldremøter, og gjennomgås i etterkant i påfølgende foreldremøter og i SU/SMU. Skolen tar aktivt initiativ til å få foreldre som ikke har vært på foreldremøte til også å ta undersøkelsen – kontakt og tilrettelegging fra barnehagens/skolens side 	<ul style="list-style-type: none"> • Elevundersøkelsen gjennomføres på 5. til 10. trinn. Den gjennomgås i personalet, i klassene, i elevråd, med foreldre i foreldremøter og i SU/SMU. Nødvendige tiltak gjennomføres i et nært samarbeid mellom FAU/hjem og skole • “Kjærlighet og grenser”, eller andre bedre kunnskapsbaserte opplegg gjennomføres for å få en felles plattform og en felles forståelse foreldrene imellom, for ulike utfordringer etc.; erfaringsbasert kunnskapsformidling mellom foreldre og kunnskapsoverføring fra familiehusefs fagpersoner og skolens fagpersoner til foreldrene og omvendt – foreldre, skole og familiehuset samarbeider om å klargjøre unger og foreldre for de kommende ungdomsårene • Utarbeide felles lære-/læringsplaner for hvert trinn på u-skolen og på tvers av de to b-skolen i samarbeid, med tydelige felles mål – involvere/samarbeide med FAU • Styrke samarbeidet mellom u-skolen og vgs i nabokommunene – arbeidet koordineres av rådgiver på u-skolen, i samarbeid med barnehage- og skolefaglig rådgiver og FAU på u-skolen • Samarbeid mellom barnehage, skole, hjem og folkebibliotek om å få flest mulig barn til å utvikle leseglede
--	--

5.3.3 Samarbeid barnehage, skole og lokalsamfunn

Mål:

- ❖ Tettere og mer stabilt samarbeid på flere felt med frivilligsentralen og lokale lag og foreninger
- ❖ Få på plass en mer målrettet strategi for integrering og et mer konkret og kontinuerlig integreringsarbeid i kommunen
- ❖ Få et mer inkluderende samfunn gjennom involvering, kunnskapsoverføring og deltakelse
- ❖ Benytte lokalsamfunnet bevisst i barnehage-/skolehverdagen

Slik vil Gjerstad kommune lykkes;

<ul style="list-style-type: none"> • Skole, barnehage og familiehuset samarbeider om å synliggjøre hvor det er behov for tettere samarbeid med andre instanser, organisasjoner og lag og foreninger i lokalsamfunnet, på hvilket plan og innenfor hvilke områder • Kommunen generelt og skole/barnehage/familiehuset spesielt legger til rette for naturlige treffpunkt for å få til et stabilt, godt og kontinuerlig samarbeid med frivilligsentralen og lokale lag og foreninger – i fellesskap forsøke å utarbeide en plan for felles samarbeidsfelt/-prosjekter/-arenaer 	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen generelt og skole/barnehage/familiehuset spesielt utarbeider samarbeidsavtaler i dialog med frivilligsentralen og lokale lag og foreninger • Familiehuset, barnehage og skole arrangerer årlige temamøter for lokalbefolkningen (spisset mot foreldre og brukere) med forskjellig tema – de forskjellige enhetene bytter på å ha hovedansvaret. Lokale lag og foreninger, frivilligsentralen og FAU trekkes med i arbeidet i større eller mindre grad avhengig av tema
--	--

5.3.4 Samarbeid barnehage/skole og lokalt næringsliv og lokale arbeidsplasser

Mål:

- ❖ Få et tettere samarbeid mellom lokalt næringsliv/lokale arbeidsplasser og barnehagen/skolene i Gjerstad
- ❖ Synliggjøre at all teori kan brukes i praksis, innenfor forskjellige arbeidsfelt, spesielt få frem at grunnleggende matematikkunnskap og lese- og skriveferdigheter er nødvendig i alt arbeid

Slik vil Gjerstad kommune lykkes;

<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeide med lokalt næringsliv om prosjekter og temaarbeid. Skole og barnehage må ta aktivt initiativ til et tett og fruktbart samarbeid • U-skolen samarbeider med lokalt næringsliv/lokale arbeidsplasser om hvordan skolens arbeidsuke kan gjennomføres, struktureres og målrettes/spisse inn mot lokale (kompetanse)arbeidsplasser/lokalt næringsliv 	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere “Ungt entreprenørskap”-modell i u-skolen • Gjennomføre samarbeidsprosjekter med nabokommuner, lokalt/regionalt næringsliv og UiA, for å få opp fokus og interesse for realfag (eksempelvis “Ung tekno” og “Abelseminaret”) • U-skolen deltar på utdanningsmesser el.l. – forberedelse koordineres av skolens rådgiver
---	---

5.3.5 Kompetanse og rekruttering**Mål:**

- ❖ Gjerstad kommune skal tiltrekke seg og beholde de beste barnehagelærerne, lærerne og fagpersonene på markedet
- ❖ Gjerstad kommune skal ha en god alders- og kjønnsblanding i personalet, både i skole, barnehage og andre enheter som jobber med barn og unge

Slik vil Gjerstad kommune lykkes:

<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide gode fagplaner og planer for et psykososialt miljø både for voksne og barn, og etablere rutiner for systematisk faglig oppdatering, opplæring og kursvirksomhet • Framsnakke barnehagen, skolene, skolehelsetjenesten, helsestasjonen, barneverntjenesten, kommunen generelt og lokalsamfunnet i Gjerstad • Skape et godt faglig miljø, med fokus på kvalitet og etikk, og det å få brukt sine evner og sin kompetanse 	<ul style="list-style-type: none"> • Drive aktiv oppsøkende virksomhet overfor høgskolene/universitetene, og markedsføre Gjerstad som en attraktiv kommune med barnehage- og skoletjenester med høy kvalitet • Fokus på ansattes trivsel på arbeidsplassene. Fokus på nærvær i stedet for fravær • Interkommunalt samarbeid der det er behov for dette • utvikle tjenestene fortløpende ved BLT metoden (Behov - Løsning - Test)
--	--

Vedlegg 1; Lover, forskrifter, sentrale føringer mv.

Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven) av 21. mai 1999.

Lov om barn og foreldre (barnelova) av 8.april 1981.

Lov om barneverntjenester (barnevernloven) av 17. juli 1992.

Lov om adopsjon (adopsjonsloven) av 28.februar 1986.

Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) av 10. februar 1967.

Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (opplæringslova) av 17. juli 1998

Lov om barnehager (barnehageloven) av 17. juni 2005

Storingsproposisjon nr. 1 – for budsjettåret – Kunnskapsdepartementet

Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge

Lov om folkehelsearbeid

Vedlegg 2; Dagens barnehage og skoler

◆ Organisering av barnehage og skoler i Gjerstad

Kommunestyret vedtok 19.april 2012 å sette i gang en prosess for å gå gjennom kommunens organisasjon med følgende overordna mål;

- ⇒ Effektivisere og dyktiggjøre organisasjonen
- ⇒ Utvikle hensiktsmessig og praktisk drift
- ⇒ Bedre mulighet for overordna og strategisk ledelse
- ⇒ Økonomisk gevinst
- ⇒ Vurdere interkommunale samarbeidsløsninger

Etter kommunestyrets behandling og vedtak høsten 2013 vedrørende OU 2013 og budsjett 2014 ser organisasjonskartet ut som følger;

Ansvar for barnehagen og skoletilbudet er plassert i enhetene Visedal barnehage, Gjerstad barneskole, Fiane barneskole og Abel ungdomsskole. Barnehagen og skolene samarbeider med Familiehuset og 2.linjetjenesten i fylket på individnivå. Folkehelseperspektivet er et felles ansvar for alle enheter.

◆ Ressursbruk barnehage og skole i Gjerstad

Tjeneste	Brukere / plasser pr. aug. 2014	Stillingsressurser pr. aug. 2014	Netto-utgift budsjett 2013	Netto-utgift regnskap 2013	Netto-utgift budsjett 2014	Ansvarlig enhet
2010; Barnehagedrift			11 390 222	11 059 687	10 435 501	Visedal barnehage
2111; Spesiell hjelp førskolebarn			619 778	486 223	624 499	Visedal barnehage
Sum barnehage			12 010 000	11 545 910	11 060 000	
2020; Grunnskoleundervisning			9 979 470	9 670 184	10 374 000	Gjerstad skole
2020; Grunnskoleundervisning	94	15,5*	8 890 699	9 171 251	8 844 559	Fiane skole
2020; Grunnskoleundervisning			9 389 000	9 219 211	9 059 000	Abel ungdomsskole
2150; SFO			549 890	620 216	385 353	Gjerstad skole
2150; SFO	30		439 301	355 041	285 441	Fiane skole
2230; Skoleskyss			400 640	-98 825	250 640	Gjerstad skole
2230; Skoleskyss			420 000	395 352	460 000	Fiane skole
2230; Skoleskyss			691 000	635 461	691 000	Abel ungdomsskole
Sum skole			30 760 000	29 967 891	30 349 993	
Sum barnehage og skole			42 770 000	41 513 801	41 409 993	

*)inkl. SFO

Vedlegg 3; Oversiktsdokument for Gjerstad kommune